

Durant les últimes setmanes, l'agenda política del país ha quedat monopolitzada per l'augment imparable del preu de l'electricitat. Una cursa que no sembla tenir fi i que ha aixecat uns quants vels rere els quals s'amaga l'obscur funcionament del sistema elèctric espanyol. Tanmateix, i ja va passar amb la proposta d'ampliació de l'aeroport del Prat, a l'hora d'abordar aquest tipus d'assumptes sovint es prefereix eludir-ne la complexitat i apostar per la sortida fàcil que ofereix el clixé. Si bé això és cert, també ho és que el caràcter polièdric d'aquests trencacolls no es pot utilitzar per desenfocar la problemàtica de fons que, en el cas del preu de l'electricitat, no és cap altra que la gestió d'un bé públic fonamental i d'interès econòmic general.

Des de **La INTERSINDICAL** considerem:

QUE no tenim marge de maniobra. La proposta del govern espanyol d'ampliar l'aeroport del Prat ho va demostrar i el debat sobre el preu de l'electricitat ho ha ratificat; el poder de decisió del govern català sobre assumptes estratègics de país és escàs, perquè no té les competències per incidir-hi. La Generalitat resta sotmesa a les decisions que es prenen a Madrid amb independència d'allò que acordi el poble de Catalunya. La manifestació massiva del passat 11 de setembre, desenvolupada en un context polític i social complicat, demostra que, a l'Europa del segle XXI, la mobilització popular i la independència són les úniques palanques que obren la possibilitat de canviar el sistema econòmic vigent i bastir un model d'organització social diferent.

QUE la gestió neoliberal dels serveis públics ha fracassat. El 1997, de la mà de Josep Piqué, es va liberalitzar el sector elèctric a l'Estat espanyol. El llavors ministre espanyol d'indústria assegurava que el canvi responia a la voluntat d'introduir la competència en el mercat elèctric, perquè això comportaria l'abaratiment del preu de l'electricitat. Després de 24 anys d'aquella reforma legislativa, el resultat ha estat l'invers. Avui, a Espanya opera un mercat elèctric en règim d'oligopoli no competitiu articulat al voltant de tres multinacionals: Naturgy, Endesa i Iberdrola. Aquestes empreses es reparteixen el 85% del mercat (29 milions de contractes) i s'embutxaquen 7.000 milions d'euros de beneficis anuals. Mentrestant, les famílies ja destinen el 5% dels ingressos familiars a pagar llum, aigua i gas. És a dir, de mitjana, 1.345 € anuals, dels quals 787€ corresponen a l'electricitat. La liberalització dels serveis públics n'ha devaluat la qualitat, els ha encarit i ha desposseït la ciutadania de drets fonamentals. L'objectiu de les grans empreses elèctriques no és assegurar un bé públic col·lectiu, sinó la rendibilitat dels seus accionistes.

QUE el traspàs de drets de la ciutadania a les empreses és inadmissible. L'aposta neoliberal de privatitzar el màxim nombre possible de serveis públics s'ha traduït en una desposseïció de drets de la ciutadania. Un perjudici el revers del qual és la incapacitat creixent de l'Estat per regular i prestar serveis públics. Des que el preu de l'electricitat es va disparar, el govern espanyol només s'ha atrevit a rebaixar l'IVA de la llum. Una mesura que no ha servit per frenar l'escalda de preus. Mentrestant, però, les empreses elèctriques s'han aprofitat del sistema marginalista que opera per fixar la tarifa de la llum, per vendre l'energia hidroelèctrica a un preu superior de l'habitual o, en una mostra de desvergonyiment radical, han buscat treure profit del context de preus disparats per fer més negoci (captar clients). La setmana passada, Naturgy va llençar una oferta de tarifa fixa de 60€ per megawatt hora, que se situa per sota de la meitat dels rècords que s'assoleixen últimament. Ambdues pràctiques palesen que el sistema elèctric vigent només beneficia a les elèctriques en perjudici dels drets de la ciutadania. Dementre, el govern espanyol resta incapaç de revertir la situació. No és ineptitud (potser, també), sinó la torna de l'aposta neoliberal. La llei de 1997, de liberalització del sistema elèctric, ho afirma meridianament clar: "no es considera necessari que l'Estat es reservi l'exercici de cap de les activitats que integren el subministrament elèctric. Així, s'abandona la noció de servei públic". Com va escriure un economista, "l'electricitat va cara perquè ens hem cregut les fantasies del neoliberalisme".

QUE el context econòmic actual és un oportunitat. Desaprofitar les conjuntures favorables es paga car. Avui, després dels estralls econòmics -també humans- de la pandèmia de la COVID-19, les polítiques neoliberals de control acèrrim de la despesa i el dèficit públic han deixat de percebre's com un dogma infal·lible. Aquesta escletxa s'ha d'aprofitar per revertir el desmantellament dels serveis públics operat des de mitjans dels any noranta. Això vol dir també prestigiar i recuperar el paper de l'Estat com agent clau a l'hora de prestar serveis i garantir drets fonamentals.

PER TOT AIXÒ, **LA INTERSINDICAL DEMANA:**

PRIMER.

Que el govern català, ara que disposa de poder per condicionar l'espanyol, el pressioni perquè adopti aquelles mesures urgents i necessàries que permetin estabilitzar el cost de l'electricitat i fixar-lo a un preu just i assequible.

SEGON.

Que s'adoptin els mecanismes pertinents per impedir que l'augment del preu de l'electricitat no operi com a barrera per accedir-hi i aguditzí així el problema de la pobresa energètica.

TERCER.

Que els agents polítics, econòmics i socials d'aquest país acordin urgentment un pla estratègic de transició energètica que pivoti sobre tres pilars: (1) garantir que el cicle de l'energia elèctrica estigui en mans públiques; (2) assegurar la suficiència energètica del país a través de fonts renovables; i (3) concebre l'accés a l'electricitat com un dret fonamental. Que la redacció d'aquest marc energètic no resti condicionat per posicionaments que no conceben la possibilitat que qualsevol decisió genera un perjudici sempre en profit d'un benefici superior.